

KESKI-SUOMEN KALATALOUSKESKUS RY/SUONTEEN KALASTUSALUE

TUTKIMUKSIA/tiedonantoja 2017

Suonteen sioista 2016

Keski-Suomen kalatalouskeskus ry
Matti Havumäki
Saku Salonen

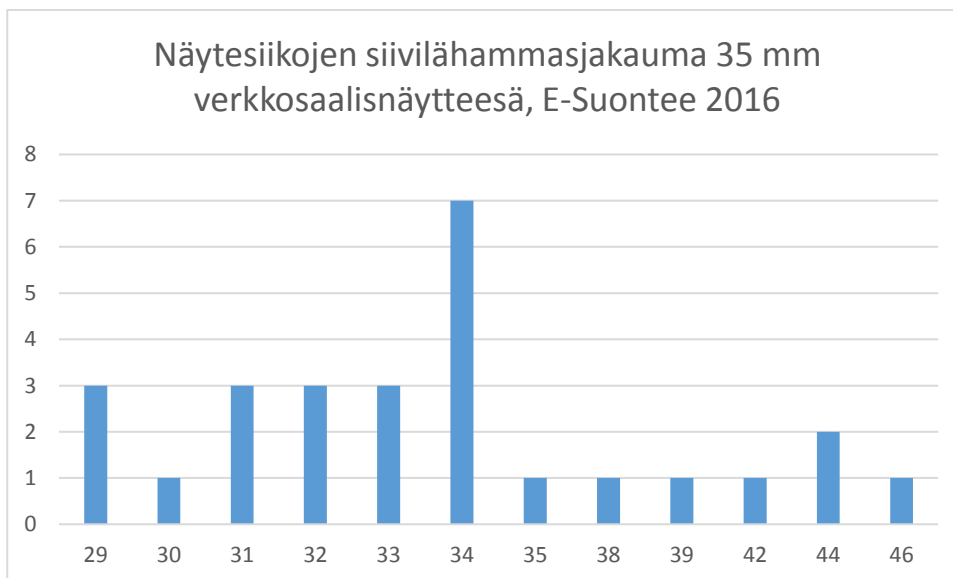
Jyväskylä 2017

Suonteen sioista 2016

Suonteelta saatiin 35 mm verkkosaaliista siikanäytteitä syksyltä 2016 26 kpl. Sioista oli kerätty päät ja suomuja saaliin siikamuotojen ja iän määrittystä varten. Yksilöpituutta tai -painoa ei oltu kerätty, joten kasvuja ei voitu selvittää. Muutamia siikojen kasvunäytteitä on saatu muun kalastuksen yhteydestä vuosilta 2016 ja 2017. Ko. näytteistä on arvioitu yksilöiden kasvu, mutta ei siivilähampaiden lukumäärää.

Suonteen järvessä on luontaisesti lisääntyvää siikaa. Siikakantoja on tuettu istutuksin planktonsiialla lähes vuosittain, mutta ei vuosina 2013 ja 2014 (Keski-Suomen Ely-keskus, istutusrekisteri). Siikamuodot voidaan erottaa toisistaan uloimman kiduskaaren siivilähampaista. Keski-Suomessa esiintyy ns. tuppisiikaa (vaellussiika, pikkusiika), jonka siivilähampaiden lukumäärä on noin 27-35 kpl, järvisiian siivilähampaiden lukumäärä on noin 38-44 kpl ja planktonsiialla hampaista on tiheimmin ja lukumäärä on kirjallisuudessa noin 44-61 kappaletta, mutta järvi- ja planktonsiian siivilähampaiden tulkitaan myös menevän päällekkäin (planktonsiialla 41-56, järvisiika 40-45 (Svärdson 1971)). Istutetuissa planktonsiikakannoissa on mm. Hämeen järvillä havaittu 47-61 kappaleen siivilähammasmääriä (Tomi Ranta suull. tiedon anto 2015). Asiaa selvittänee 2017 tehtävä Rautalammin reitin istutuksissa käytetyn planktonsiian siivilähammasmäärien jakauman tutkimus.

Kuvassa 1 on siikanäytteiden siivilähammastajakauma. Taulukossa 1. on esitetty saaliin siikamuotojen osuudet siivilähammastajajakauman perusteella. Siivilähampaiden pituudessa on myös suuria eroja, järvi- ja planktonsiian siivilöiden ollessa pidempiä kuin esim. kari- ja tuppisiialla. Näytemäärät ovat suhteellisen pieniä, mutta ko. määrilläkin saadaan arvio Etelä-Suonteen syksyisen verkkopyynnin siikamuotojakaumasta.

Kuva 1. Etelä-Suonteen 35 mm:n siikaverkkosaaliin siivilähammastajakauma n=26

Taulukko 1. Etelä-Suonteen 35 mm:n siikaverkkosaaliin siikamuotojen osuudet siivilähampaiden perusteella.

	Siivilähampaat	kpl	%
järvisiika	38-46	6	23
tuppisiika	29-35	20	77

Verkkosaaliin näytteissä ei siivilähammasmäärien perusteella havaittu istutettua planktonsiikaa. Myös iän perusteella arvioituna planktonsiikaa ei juurikaan voi näytteissä esiintyä. Havaituista siikamuodoista, järvi- ja tuppisiika, lisääntyvät luontaisesti Suonteella. Tuppisiikaa esiintyy luonnonvaraisesti Keski-Suomessa, mutta järvisiikaa vähemmän.

Siikojen kasvusta

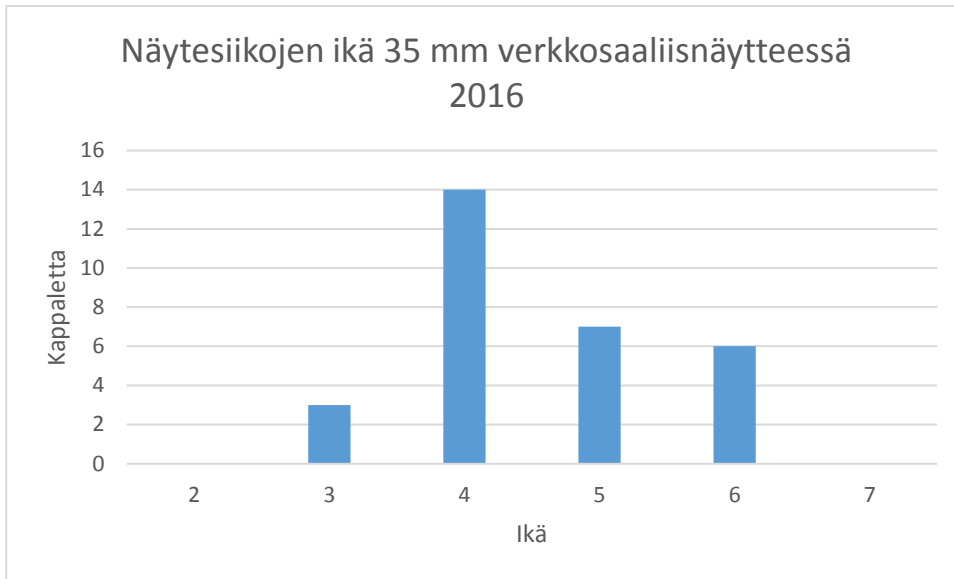
Kataatselältä on vuodelta 2017 4:n siian kasvut (muotoa ei määritetty), joista voidaan havaita (Kuva 2.) koon kasvavan tasaisesti kalan iän karttuessa. Siiat on pyydetty kesäkuun puolessa välissä, jolloin kasvukausi on vielä kesken eli kuvasta poiketen kasvu ei ole tasaantunut. Kuvassa 1 sinisellä ja harmaalla kuvatut siiat ovat 6+ ja oranssin sävyiset 7+.

Aineistoa tulee kerätä enemmän ja suuremmista yksilöistä. Jos Etelä-Suonteen siikamuodot jatkavat kasvuaan iän karttuessa, kuten Pohjois-Suonteella, kannattaisi ne pyytää hieman suuremmilla solmuväleillä esim. 40 mm verkoilla. Saaliin kokojakaumasta voi olettaa saavan tietoa myös järven rysäkalastajilta. Yleisesti harvahampainen tuppisiika ei kasva kovin suureksi (usein vain 250-350 g), Keski-Suomessa järvisiika on paikoin kasvanut nopeasti, mutta nopeakasvuimpana pidetään yleensä planktonsiikaa, joka saattaa kärsiä hyvistä muikkukannoista istutusvesistössään.

Kuva 2. Pohjois-Suonteen Kataatselän neljän siian kasvu. Näytteet kesältä 2017.

Verkkosaalissiikojen ikä (Kuva 3) oli 3-6 vuotta, käytännössä 4 vuotta. Siikojen keskipituuden voi olettaa olleen noin 300 mm ja ikävuosien perusteella ja muutamaan kasvunäytteeseen perustuen siika voitaisiin pyytää hieman isommalla verkon silmäkoolla. Saaliit eivät välttämättä lukumääräisesti kasvaisi (mm. hauen predaatio ja muu pyynti lisää kuolleisuutta ennen ko. koon saavuttamista), mutta yksikkösaalis (g/verkko/vrk) voi hyvinkin olla suurempi.

Kuva 3. Etelä-Suonteen verkkosaaliinäytteen siikojen ikä

Kirjallisuutta ja viitteet

Heinonen, M. 1987: Suur-Saimaan siikojen taksonomia ja geneettinen muuntelu. Riista- ja Kalatalouden tutkimuslaitos, Kalantutkimusosasto, Monistettuja julkaisuja, no 59, 1987.

Säisä, M., Rönn, J. Aho., T., Björklund, M., Pasanen, P ja Koljonen, M-L. 2008: Genetic differentiation among European whitefish ecotypes based on microsatellite data. *Hereditas*, Volume 145, Issue 2, Pages 69–83.

Svärdson, G. 1971: Speciation of Scandinavian Coregonus. *Rep. Inst. Freshw. Res. Drottningholm* 57:1-95

Liite 1. Suonteen siikaistutukset 2000-2014 (K-S Ely-keskus. istutusrekisteri)

